

Діло

Виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, п. пош.
Конто почт. шл. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Параван.

Львів, 23. вересня 1927.

Недавно скликаний на надзвичайну сесію сейм знову пушено на однієї сесії фериї з волі президента держави. І то саме перед кінцем календарної, коли польський парламент за всяку ціну хотів виявити свою нездатність. Перший боевий успіх, перше піднесення п'ястука проти «уповноваженого» уряду, і сейм безпечно найшовся за дверми сейму.

Вся польська преса: сеймова й урядова широко коментує останню подію на варшавському ґрунті. Опозиційно-сеймова преса дорікає, урядова кидає громи на сейм. А уряд? Уряд — як завжди — мовчить, в чотирьох стінах снуючи свої плани і в кулак сміючись з роздратованих сеймодержавців.

Чи через відложення надзвичайної сеймової сесії змінилося положення? Безумовно ні! Положення легше в загальному те саме, що було й перед скликанням надзвичайної сесії; можна навіть сказати, що воно ще більше вияснилося, опреділилося в напрямі безкомпромісності, в напрямі збільшення боротьби між двома таборами: урядом і сеймом. Тільки більшість ресурсів цієї боротьби є на боці уряду. Сейм, який нібито стоїть на сторожі конституції, сам поставив себе в крайно безвихідне становище, санкціонує переворот 1926 року і наділюючи побідну сторону спеціальними повноваженнями. Тим чином сейм зв'язав собі руки, а уряд не залишив ніякої нагоди, щоб тут же придати самообезправнений сейм.

Давши конституційну санкцію протиконституційному актові, сейм зв'язав себе зі становища повноправної законодавчої установи на становище безголосого підголоска виконавчої влади. Він не лише дозволив своє упокорення, але й сам упокорився перед силою аж до самоперечення. Таким чином сейм вкреслив себе зі списку живих, став живим трупом, параваном фактичної диктатури теперішніх можновладців. Цю свою роль паравана сповноважав він самовідрено на протязі повного року в надії, що тим чином заслужить собі толеранцію і ласку уряду.

Вирінає питання: який мотив мав рішучий вплив на таку поведінку сейму, себто на його більшість? Сеймова більшість, яка перед тим виступала в сеймі і поза сеймом в меншому об'ємі, як теперішній погромний державці, мала одну головну мету: забезпечити собі панування в будучині. Віддаючи «кесарево кесареві», махнувши рукою на можливість тепер повернути собі втрачені позиції, сеймова більшість прикидала, зробила маленькою, вбрала на себе шапку-невидимку, щоб зникнути з відповідної хвилі і задовольнитися «предложити до задоволення рахунок на будуче безастережне панування. Основою того панування має бути ухвалення «компромісового» самоврядного законодавства, а особливо зміна виборчої організації до сейму в напрямі ліквідації представництва непольських народів і забезпечення «народового» характеру сучасної Польщі.

Рабська поведінка сеймової більшості, яка аж раз не здогадалася до кожної миті, яка не витягувала

консеквенцій з обидливого трактування її виконавчою, мала ще одну мету: відаркати втрачене значіння в громадянстві. Та виконавча влада, ставши раз на становищі боротьби зі сеймодержавством, поневиряня сейму, вдержування його виключно в характері паравану, не дала змоги своєму противникові прийти до себе.

Однак в надії, що вальори відсутнього в суспільному житті сейму піднеслися в громадянстві, сеймова більшість заризикувала домагання скликати надзвичайну сеймову сесію. Тут постановлено виступити вже не в ролі паравану, тільки самостійного чинника. Це вже була невідклична конечність з огляду на недалекий кінець каденції. Сеймова більшість рішилася на акт розпуки в пересвідченні, що або їй владиться перевести зміну виборчої організації по лінії власних задушевних бажань, або щонайменше виступити проти диктатури уряду здобути відповідний капітал на недалеку виборчу кампанію. Крім інтерпеляцій і внесень, що поспішали проти поодиноких міністрів, сеймова правниця розглядала три можливості протиправительственої демонстрації: відкликання даних урядові повноважень, висловлення йому недовіри і вкінці поставлення його на лаві обвинувачених. Не малу роль грає тут і справа саморозв'язання сейму.

Та заки розвивалася акція сейму під лідерством народової демократії, уряд перервав її зразу, відложивши сеймову сесію на 30 днів.

Ось так знову упокорено сейм, не випускаючи його з ролі паравану. Справді, становище польського сейму є спогадіння гідне. Вдержується його при житті безвольного, оскільки, зіпнутого в сліпий кут асупереч усім правам людським. Не має він найменшого впливу на біжучу політику держави, ані спро-

моги праці пова тав. державними конечностями, однак й там його ролія є більше дорадого, як рішального характеру.

Сейм прив'язано до тріумфального воза травневих політиків як бранця, на якого, колись всемогучого, всі показують пальцями. Чи це дидактичний засіб для створення психологічного моменту до проголошення явної диктатури, чи може уряд не вважає теперішнього моменту підходящим для переведення виборчої кампанії і тому держить трупа, від якого віє розкладом?

Таємні є шляхи урядової політики. Ясно, що теперішній уряд не думає уступити перед сеймом ані тепер, ані в будучині. Сумнієм є теж проголошення диктатури в недалекий будучині з огляду на заграничну, справу американської позички і т. і. Нові вибори до сейму певні, тільки ніхто — очевидно, поза урядом — не знає їх речинця. Уряд сподіється, що вислід виборів буде для нього тим кориснішим, чим пізніше це станеться. І тому держить на марах сповитий у летаргії сейм, не жалючі йому нових штурханців, скоро тільки той захоче промовити своє слово. Знову сейм не має ні охоти, ні сили згідністю покінчити зі собою. Єдиним виходом, як це ми вже не раз зазначували, булоб демонстративне зложження мандатів сеймовою більшістю. Це одно моглоб перервати ту непочесну забаву, яка тепер ведеться між сеймом й урядом, та приспішити розв'язку або шляхом нових виборів або проголошенням явної диктатури. Тим способом була би хоч частинно врятована сама ідея парламентаризму. Але такий крок вимагає мужності і гідності, а її не має теперішній сеймова більшість, і тому проти своєї волі виконує декоративну роль паравану дійсної диктатури.

повинен найти місця в польському законодавстві.

Названа теза перельського трактату має свій вислід частинно в 110 арт. конституції Польщі, який, забезпечуючи національним меншостям право засновування і ведення своїх власних контом суспільних установ, отже і кооператив, разом з тим гарантує в них свободю уживання своєї мови. Не дається заперечити, що кооперативна національної меншості є суспільною установою, заснованою і утримуваною власним контом тієї меншості, а з тої причини не може значити закон або розпорядок, не впадаючи в суперечність із 110. арт. конституції, заборонити меншості уживання рідної мови в письмі та слові у внутрішніх взаєминах кооперативу, до яких належить і купецьке книговодство кооперативу.

Навіть польський закон про мову з 31. липня 1924 р. не накладає національним меншостям обов'язку уживання польської мови у внутрішніх зносинах приватного підприємства. Обговорюваний проект іде таким чином ще далі в обмежуванні мовних прав національних меншостей, творячи таким чином дорожню розпорядку коректуру на гірше досі обов'язуючого закону про мову. А це є прямо недопустиме, бо протидіє також вираженій постанові арт. 2. закону про уповноваження президента Річнопосполитої з дня 2. серпня 1926 р. ч. 78. позичка 443.

Тисячі українських кооператив і спілок рідного типу та мільони членів тих установ вважають подібний проект не без ризику замахом на власне існування. Переважну частину тих установ ведуть люди, що не знають польської мови ні в письмі ні в слові; а члени не знають польської мови булиби таким чином позбавлені права, і то найосновнішого права, яке їм прислугує, а саме, права належної контролі книг логічної установи. Наслідком того вимога ведення книговодства польською мовою в українських кооперативних установах не лише доведлаб до замкнення вже існуючих установ, але й вбрала саму кооперативну ідею. Самозрозуміло також, що цілий ряд урядників і бухгалтерів, направлених у ведення книговодства лише в рідній мові української, не був би у спроможності сповнити своїх обов'язків. Ці останні, позбавлені можливості працювати в державних установах і польських установах, а тепер також позбавлені вартості праці наслідком того проекту й у власних установах поміжати разом із своїми родинами вже й так численні ряди безробітних і незадоволених.

Зі змісту обговорюваного проекту недоцільно випливає, що наміром авторів того проекту є не тільки знищення кооператив і акційних спілок, але також аннігіляція життєвої екзистенції широких мас українських урядників, не алаючи польської мови.

Таким чином урядовий проект розпорядку президента Річнопосполитої про мову, якого треба вести книгу, криє в собі з одного боку гіршу небезпеку для існування численних економічних установ і кооператив національних меншостей, особливо українських, а з другого боку є замахом на добре набуте право і на природне право до життя українського народу. Постекується

За права української мови.

Інтерпеляція посла Хруцького і тов. з Українського Клубу в сеймі до голови Ради Міністрів, Міністра внутрішніх справ, Міністра скарбу і Міністра справедливості в справі наміреного безприкладного порушення прав української мови в українських економічних установах.

В останньому часі оголошено в щоденній пресі урядовий проект розпорядку президента Річнопосполитої польської про «примус ведення торговельних книг купцями». Проект цей постановляє між іншим, що акційні спілки, командитово-акційні, спілки з обмеженою порукою і кооперативні мають вести книговодство в польській мові. Постанова ця міститься в 2 устуні другого параграфу названого проекту, вмірено в вона в есенціональну умовину існування українських економічних установ і стала джерелом справедливого аденерування серед загалу українського населення.

Причини такого поважного занепокоєння слідуючі:

Ще перед введенням у життя міжнародних трактатів і конституції Польщі, забезпечуючих національним меншостям право уживання рідної мови в прилюдних і приватних зносинах, українська кооперація користувалася довше як ціл ліку прирідини її правом книговодства в рідній мові, т. є. українській. Ані австрійському урядові, ані навіть царському не впадо на думку позбав-

ляти українську кооперацію того права. Щойно тепер, як інформує преса, намірено скасувати це засадниче і природне право українського народу. Ніяк не можна зрозуміти, як автори того проекту можуть погодити цей проект з постановами про права національних меншостей і з відповідними принципами польського публічного і міжнародного права.

Нема ніякого сумніву, що торговельні книжки кожного підприємства належать до його внутрішньої правдивої організації і мають виключно приватний характер. Купецьке книговодство належить до приватних торговельних зносин. В арт. 7. трактату між головними державами, союзними і заприязненими з Польщею з дня 28. червня 1919 р. (Дн. Законів ч. 110. поз. 725 з 1920 р.) постановлено, що «не буде видатися ніяких обмежень свободного уживання громадянами якоїнебудь мови в приватних і торговельних зносинах». З тої причини намірений принцип забороняючи вести книговодство торговельних в рідній мові, не

проти такого наміру, підписані під титлом:

1) Чи міністрам відомі ці факти? 2) чи міністри згодять зарплатити, щоб підписаний і обговорюваний проект рішення президента Річносполитої про примус ведення торговельних книг пофінансувати та недоведення до того, щоб ніяк в теперішній редакції вийшов як обов'язковий у життя. — Варшава, 19. вересня 1927. Підписи.

Неприємна справа.

Афера загину ген. Загурського.
(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 18. вересня 1927.

Є у Польщі багато (ой, як багато!) неприємних справ, але ця, про яку тут мова, належить до тих із найнеприємніших. «Вісником» назвав її тижень тому «Курс Польський», та ще й «замотаною» і «прикрою», але всі ці прикметники припадають на нашій увазі — це факти найбільш детально висловлює на окреслення того, що піком справедливо можна би окреслити де-де менше деталі. Така вона чи інша, характеризується в жалем, аніж в обуренням чи легкозвиненням та погордою, все одно факт є фактом, що є вона нині в Польщі найгострішою справою; що від кількох тижнів тримає вона у неослабленому зацікавленні варшавську публіку (яка — до речі кажучи — взагалі дуже рідко чим-небудь зацікавлюється); що, в тому чи іншому напрямку, хвилює різні й найширші кола польського громадянства; що причинилася вона до різкого поділу варшавських газет на два табори, незалежно від освітлення, уперто від тижнів на сторінках усіх польських газет утримується і що розпалена на них палюча нагітність до небувалих досі розмірів; що врешті — правильно чи неправильно — набрала вона суто політичного характеру і в цьому характері починає впливати на хід внутрішньо-політичних подій справжнього суттєвого значіння (настрій, преса, сойм), ба, стала причиною міжнародних конфліктів (конфлікт з Данією на члї внемовляної ревізії на Вестерплатте). Колиж візьмемо під увагу, що всім нині не видно, що кіпка крам під загальною аферою і що все це вона відкриває поле для успішного найбільшого йдеологічного, то не є виключенням також такий оборот справи, який міг би мати важеліні палички внутрі і назовні держави.

Після 15-ти місячного побуту в автоколонній саїтній в'язниці, привезено ген. Загурського під військовою ескортою із Варшави до Берліна, де він має протримати тріох днів статі до рапорту перед військовою міністерством. Це було 6. серпня п. р. Від того дня він шев, — шев, як казали у воєну канув. 12-го серпня покинсь урядовий комунікат, у якому сказано, що «на основі відомих досі матеріалів могла військова прокуратура набратися достаточного підозріння, що ген. Загурський свідомо скрив місце свого теперішнього побуту». Одночасно комунікат закликає, що місце побуту ген. З. і його доля «досі військової владі невідомі» та що вважливо свідство з метою відшукування місця побуту генерала. Це був перший — і єдиний досі урядовий комунікат. Свідство чи пак розшуки зосереджені в руках шефа військової жандармерії полк. Півонтовського і єдиного судді мабора Мазуревича. Обидва вони мовчать, на настирливі допитання нового комунікату заявляють, що голошення урядових комунікатів не їхнє діло, лише «начальства», а «начальство» мовчить ще більш уперто: бо вони, слідчі органи, напостанови раз-у-раз неможливими інтерв'юванням, час від часу заперечують більш міцні нові слідчі та заповідають — витягнення судової справи таким і таким часописам за один із параграфів II. частини («Про деякі провини у війні друку») декрету «про пресове право» або декрету «про ширення неправдивих відомостей і про зневагу». Родиться на ґрунті повного невідання якихнебудь конкретних подробиць сидіння-сиди найбільш фантастичних, найбільш взаємно суперечливих сидінь і кружля між співрешеними сенатами, розіклавленим тайною варшавським людям. Висловлюють і інші свідства, що ймовірно й менш потуж-

ють у газетах — і сплять, як із рогу обилістю, конфлікати за конфліктами, дає свідоме ширення неправдивої або перевернутої відомості, яка може заподіяти шкоду державі або викликати публічний неспокій, хоч би ця відомість подавала як погоджену».

(Докінчення буде.)

Ратункова акція.

З діяльності Українського Центрального Комітету.
(Комунікат.)

На численні запити в краях, що робить зі зібраними дарами, повідомляємо, що громадські українські комітети, кооперативи чи інші установи, які зібрані дари для жертв повені в натураліях, мають переслати зібрані дари негайно до Повітових Українських Комітетів. Повітові Комітети негайно повідомлять Український Центральний Комітет про отримані зібраних дарів і дарів, і тоді дістануть доручення, куди мають їх вислати.

Після одержання від Українського Центрального Комітету адреси вислати, Повітові Комітети постарайтесь в староствах про засвідчення на безплатний перевіз залізницями. Староства обов'язані видавати такі засвідчення на основі об'явки міністерства ви. справ ч. 15-6 27. р. II. с. Для одержання засвідчення слід подати кількість і якість посылки (поживи, пасіння, одіж і ін.), адресу відправної посылки організації та відібрати залізничну отацію. Засвідчення до місцевостей, що не потерпіли, не будуть видавані. Грошові посылки просимо салати до «Центробанку» Львів, Ринок ч. 10.

Повітові Комітети пошкодованих повітів негайно пересяють Центральному Комітету викази швід в їхніх округах та подають громади, які потребують негайної допомоги і висоту цієї допомоги.

Для усунення всяких непорозумінь подаємо до відома, що Український Центральний Комітет допомоги жертвам повені є аполітичною та безпартійною організацією, яка має лише одну мету: нести поміч нещасним. Своєю допомогою акцію Український Центральний Комітет веде самостійно та зовсім незалежно від урядових воєвідських комітетів, дарма, що для кращого переведення свого завдання навізав аносини з урядовими воєвідськими комітетами, в яких зосереджується допомога акції держави та публічних установ. Через свою участь в тих воєвідських комітетах Український Центральний Комітет матиме змогу впливати якомога дошкульніше розділу державних підмог та інших дарів, будучи одночасно зовсім свободним, як щодо збірок так і щодо розділу дарів, зібраних українськими комітетами допомоги.

Тому вимаємо українські комітети, що потворилися в повітах чи в громадах, щоб придержувалися тих самих правил у своїх аносинах з урядовими старостинськими комітетами. Представники наших Повітових Комітетів, нашого духовенства та наших повітових оподарованих і кредитових установ повинні аступати в члени старостинських комітетів та брати участь у розділі державних підмог і дарів публічних установ, однак рівночасно присутити до організування в своїх округах акцій ширшої допомогової акції від українського громадянства у власному заряді.

Щоби не було подвійних розділів в одних місцевостях на шкоду другим — Український Повітові Комітети повинні повідомляти старостинські комітети про довершене розділення підмог.

Там де комітетів ще нема, треба негайно завязати. Кожен день проволок — це великий гріх.

Український Центральний Комітет закликає ціле українське громадянство співити з допомогою та недовустити, щоби наші нещасні брати терпіли нужду, голод і холод.

Український Центральний Комітет допомоги жертвам повені:
Володимир Деникевич, М. Творидло,
голова, секретар.

Загально-громадянський характер Українського Центрального Комітету.

Від гол. секретаря Українського Національно-Демократичного Об'єднання одержали ми до пошчення таке листи:

Повідомляю, що я зголосив своє виступлення з Українського Центрального Комітету допомогти жертвам повені (широкого), куди входив я як представник Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Виступаю з Комітету тільки тому, щоб підкреслити неаполітичний, загально-громадянський характер Комітету, що складається з представників усіх найважливіших українських центральних установ.

Одночасно зазначую, що через те Українське Нац.-Дем. Об'єднання не відтягається від допомогової акції, навпаки, Управа Об'єднання доручила своїм членам всім силами підтримувати допомогову акцію і брати якнайживішу участь у самостійній ратунковій акції під проводом Українського Центрального Комітету допомогти жертвам повені у Львові.

Володимир Целевич.

Розбудова допомогової акції.

Дальші Повітові Комітети допомоги повсталі: в Підгайцях (Комітет) надіслав грошову збірку до Центрального Банку в сумі 965.92 зол., в Самборі (скиливаю заходами філії «Сільського Господаря» конституційні збори на 26. п. м.), в Золочеві (голова о. шамбелан Ст. Юрик, секретар В. Заяць), в Терембовлі (голова о. Ст. Мохнацький, секретар М. Кобилянський; окремо вибрано комітет допомоги на місто Терембовлю), в Городищі (голова д-р Т. Окуницький) і в Чорткові (голова д-р А. Горбачевський, секретар д-р П. Вересюк).

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на виладковому книжочку ч. 8.163 Центрального Банку, Львів, Ринок ч. 10, зложили даліше:

Іван Раставецький, нотар Львів 50 зол., Стефан Раставецький, субст. нотар. Львів 10 зол., Стефанія Кульчицька, Львів 10 зол., Стефан Скоробогатий Львів 5 зол., Юліян Маринович Селіська 50 зол., Українська Торговля, Рава Руська 50 зол., Василь Гресак Львів 20 зол., Михайло Стефанівський Львів 15 зол., Іван Чорний Львів 15 зол., Іван Кузьмич Львів 20 зол., Іван Вовк Львів 5 зол., Семен Шитинський Львів 5 зол., Григорій Гануляк Львів 5 зол., Никифор Ланци Станіславів 10 зол., о. Пасецький, Скалат, збірка в церкві 147.45 зол., Прошок Пилип Львів 6 зол., Маслосоюз, Львів 1000 зол., Людвік Залеська, Станіславів 5 зол., Данило Гринюк, упр. школи, Стріліська нові 10 зол., Уряд парох в Стині, збірка в церкві 13 зол., Коопер. «Відродження» в Сприні п. Самбір 20 зол., о. Ілія Залучний, Куропатники, п. Бережани збірка в церкві 21 зол., Коопер. «Самопоміч», Порудно п. Яворів 50 зол.

Разом вказано сьогодні 1.542.45 зол., що з вказаними попередньо 11.337.45 зол. і 177 дол. дає суму 12.879.90 і 177 дол.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народний фортеця, це певний захист в добу лихоліття!

Останні вісті.

ПРОТЕСТ МАРШ. ТРОМПЧИНСЬКОГО.

Варшава, 22. вересня 1927.

Марш. сенату Тромпчинський вислав до президента Польщі протест проти відложення сесії сенату. В протесті сказано, що на спільній візиті з маршалком сойму ствердив марш. Тромпчинський, що декрет президента держави, який скликає сенат на надалі, сесію на 22. вересня, є порушенням конституції. Сенат має право зачати працю 10. вересня. Тимчасом нині, заки сенат міг зачати наради, декретом президента відложено нерозпочату сесію сенату на 30 днів. Цим перекреслено безправно безоглядне-право сенату розпочати свої праці. В імені сенату на основі 12. уст. сенатського регуляційного протестує маршалок проти того очевидного занаднування 25. і 37. уст. конституції.

ЧИ ПРЕСОВИЙ ДЕКРЕТ ОБОВ'ЯЗУЄ?

Варшава, 22. вересня 1927.

На конференції в мін-стві справедливості всі присутні погодилися з поглядом відемія. Цара, що відкинений соймом пресовий декрет обов'язує далі. На запит, чи уряд обов'язаний оголосити ухвалу сойму в Ден. Законів, щоби їй надати обов'язуючу силу, відемія. Цар відповів, що такій

обов'язок існує лише у відношенні до законів, але не у відношенні до ухвал. На запит, чому ж отже перестан обов'язувати перший пресовий декрет після того як його скасував сойм, відемія. Цар пояснив, що декрет такий скасовано на основі закону, а не на основі ухвали, отже тепер.

НОВИЙ ПОСОЛ СРСР.

Варшава, 22. вересня 1927.

Іменування посла СРСР у Варшаві Богомолу підписано. Новий посол приїде до Варшави в половині жовтня п. р. і за раз обійме урядування.

СРСР. ПЛАТИТЬ ЦАРСЬКІ ДОВГІ.

Варшава, 22. вересня 1927.

Московська радіостанція оголошує заяву Літвінова в справі французько-більшовицьких взаємин. Тому, що часті франц. преси звисестіювали інформації, які Літвінов дав у справі порозуміння осягненого французькою і більшовицькою делегацією в справі давних царських довгів у Франції, Літвінов іде раз заявляв, що обі делегації дійшли до повного порозуміння в тім справі. Договору не підписано тому, що франц. делегація не прийняла ще остаточно більшовицького пропозиції в справі кредитів для СРСР. Уряд СРСР хоче заплатити до 6 найближчих місяців першу пірічну рату 30. міль. зол. франків.

ЗМІНИ У ЛЬВІВСЬКІМ ВОЄВІДСТВІ.

Львів, 23. вересня 1927.

В найближчих днях має уступити зі свого становища львівський воєводо Екгард, а його місце має зайняти страйський староста Гронжевський. Відемія Екгардові запропонували становити старосту львівського повіту. Львівський староста Залеський був би перенесений на аналогічне становище до Городка Яг. Дотеперішній староста Городка Яг. відіде до Перемишля на місце Франковського якого іменовано другим заступником помісари м. Львова.

Біржа.

Гроші.

Долар 890.50—891, канадський долар 889—890, чеська корона 0.2650—0.2680, австрійський шілінг 1.26—1.2650, рум. лей 0.0550—0.0575, французький франк 0.3450—0.35, швейцарський франк 1.7150—1.72, англійський фунт 43.40—43.75, німецька марка 2.1205, данський гульд 1.7280, червонець 30.50—30.90.

Збіжжя.

Пшениця двірська 47.25—48.25, пшениця селянська 45.25—46.25, жито 37.00—38.00, ячмінь броварний 39.00—41.00, ячмінь на млин 36.50—37.50, ячмінь пастівний 34.00—35.25, овес 28.50—29.50, кукуруза румунська 21.50—22.25, горох пів. Вікторія 10—12, польовий горох 40—47, бобик 34.50—36.50, гречка 34.75—35.75, льон 60—63, ріпак озимий 56—58, конюшина червона 330—360, мак синій 115—135, мак сивий 90—110.

Пам'ятаймо, що всім збіркам на нагробники на могилах і. Франка треба посылати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 12. І пов. на щадничу книжечку ч. 7919.

НОВИНКИ.

— З українського життя в Берліні. Пишуть нам з Берліна: Берлінські українці знов мають милу розрадку. Український Національний Хор, що на протязі літня й серпня успішно концертував у Празі і в Скопті, приїхав на вересень до Берліна й виступав швидко в найбільшому берлінському варієті «Вінтергартен». «Український Національний Хор», доповнений тепер новими силами з Галичини й Чехословаччини, представляється дуже добре й полюбляється загальною берлінською публікою, що — як ми переконалися — на вигодах не шадить оплесків і жалі, що програма «Укр. Нац. Хору» з кількох мусить обійматися тільки чотирма точками та що повторювання недовольні. Берлінська арештою дуже вибаглива критика висловлюється про «Укр. Нац. Хор» з великими похвалами й зображає підкреслює його природний спів і добру співзвучність. Як довідуюся, «Укр. Нац. Хор» підготував тепер «Вечерний» Німецького й вичує нову програму під проводом нового диригента п. Калмуського. З початком жовтня «Укр. Нац. Хор» вийде за границю, матиме запити від концертних бор у Ангстерлі, Базелі в Цюриху. — Як довідуюся, п. Людвіг Келесіна зобразиться в «Укр. Нац. Хорі».

